

Zodpovedne každý deň

Vreckový sprievodca svetom udržateľnej spotreby a malých rozhodnutí s veľkým dopadom

Rozmýšľať menej o tom, čo by sme chceli a viac o tom, čo potrebujeme. Zodpovedná spotreba sa týka nášho životného štýlu, nákupných návykov a spôsobu, akým využívame a likvidujeme výrobky. Zodpovedná spotreba neznamena nenakupovať vôbec, ale dosiahnuť viac s menším množstvom. Znamená tiež vedieť si správne vybrať a podporiť tak podnikanie, ktoré prospieva spoločnosti.

$Z + S =$ zodpovedná spotreba

Zora a Samo majú rovnako ako my všetci obrovskú moc. Svojimi rozhodnutiami v každodennom živote, pri nakupovaní i výbere zamestnania môžeme prispieť k tomu, aby bol svet lepším miestom k životu.

Zem máme len jednu, ale pokiaľ nezmeníme svoj životný štýl a dopyt po jedle, vode a energii, v roku 2030 budeme „potrebovať“ dve a v roku 2050 až tri planéty. Venujte 5 minút odpovediam na pár jednoduchých otázok a zistíte, ako je to s vašou osobnou environmentálnou stopou na

<http://footprint.wwf.org.uk>

Aký produkt je zodpovedný?

Zora a Samo sa snažia byť zodpovednými spotrebiteľmi. Záleží im na tom, aby produkty, ktoré používajú, nemali škodlivý vplyv na ľudí, zvieratá ani životné prostredie. Takýto negatívny vplyv by nemala mať ani firma, ktorá produkt vyrába.

Myslieť by sme mali nielen na to, z čoho bol vyrobený, ale aj na to, čo s ním bude, keď doslúži. Dá sa znovu použiť, recyklovať alebo zaberie miesto na skládke? Samo si napríklad čistí zuby kefkou, ktorej rúčku zo stopercentne rastlinných materiálov je možné kompostovať. Navyše, firma pri výrobe spotrebuje až o polovicu menej energie než bežní výrobcovia zubných kefiiek:

www.worldcentric.org

Zodpovedný produkt nie je len o ochrane životného prostredia. Dôležité je aj zabezpečenie dôstojných pracovných podmienok a férových miezd pre pracovníkov, ktorí sa na výrobe produktu podieľajú. Zora preto dáva prednosť čaju, káve či čokoláde z rozvojových krajín, ktoré sú označené certifikátom Fair Trade:

www.ekoobchod.sk

www.tensenses.com

Prečo cestovať "na zelenú"?

Každodenná jazda autom je záťažou pre životné prostredie. Firma, v ktorej Samo pracuje, však sídli na druhom konci mesta bez dobrej dostupnosti MHD. Samo sa preto spojil s kolegami, ktorí bývajú v susedstve a do práce sa vezie spolu s nimi.

Do vzdialenosti 5 km je bicykel rýchlejší ako auto. Jazdou na bicykli navyše šetríte a staráte sa o svoje zdravie.

Tri hodiny bicyklovania týždenne postačujú na to, aby sa pravdepodobnosť ochorenia srdca znížila až o polovicu.

Cestovanie hromadnou dopravou je ekologickejšie a efektívnejšie. Do jedného autobusu sa zmestí posádka až 20 áut.

A vôbec, nepríde vám vhod dopriať si čas na čítanie alebo kontrolu e-mailov?

V 42 % áut, ktoré jazdia po bratislavských uliciach, je iba jeden pasažier. Ponúknite voľné miesta v aute známym, susedom alebo kolegom. Aké to má výhody? Okrem toho, že si spríjemníte cestu a ušetríte financie za palivo, znížite znečistenie ovzdušia a odľahčíte dopravu v meste. Namiesto štyroch áut bude totiž v uliciach (i na parkoviskách) iba jedno:

Aké zásady má zodpovedná firma?

Ekonomická oblasť

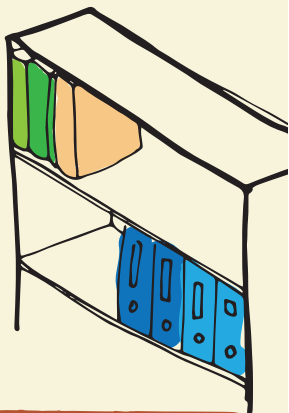
- Podnikáme eticky a bez korupcie.
- Pri predaji výrobkov a ponuke služieb nezavádzame.
- Naše výrobky sú bezpečné a kvalitné.
- Vždy vychádzame v ústrety zákazníkom a reagujeme na sťažnosti a kritiku.

Životné prostredie

- Šetríme energiu a prírodné zdroje, využívame alternatívne zdroje energie.
- Minimalizujeme odpad a hľadáme cesty, ako ho znovu použiť.
- Ak je to možné, necestujeme letecky.
- Podporujeme biodiverzitu v našom okolí.

Sociálna oblasť

- Dbáme o bezpečnosť a zdravie zamestnancov a o rovnováhu pracovného života so súkromným.
- Vzdelávame a rozvíjame zamestnancov.
- Nediskriminujeme a podporujeme rôznorodosť na pracovisku.
- Podporujeme miestnu komunitu a verejno-prospešné projekty.

Ako manažér ľudských zdrojov v stredne veľkej firme je Samo rád, že jeho zamestnávateľ sa hlási k princípom zodpovedného podnikania (tzv. CSR). Počas pohovorov sa ho uchádzači čoraz častejšie pýtajú aj na to, ako jeho firma pristupuje k zamestnancom, zákazníkom, dodávateľom či miestnej komunite.

Odkiaľ čerpať informácie?

Zora chce mať dostatok informácií, aby sa vedela správne rozhodnúť. Premýšľa pred každým nákupom, ako aj pri každodennom využívaní výrobkov a služieb. Ako čo najviac znížiť svojím životným štýlom negatívny vplyv na okolie a naopak zvýšiť ten pozitívny?

Kampaň Európskej komisie *Prebudená generácia* nabáda k šetrnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov a uvedomovaniu si environmentálnych dopadov našich každodenných rozhodnutí. Zora sa rada inšpiruje praktickými radami na

www.generationawake.eu/sk

Aj na Slovensku sú firmy, ktoré sa hlásia k princípom zodpovedného podnikania. O aktivitách členov platformy Business Leaders Forum smerom k zamestnancom, zákazníkom, dodávateľom, životnému prostrediu či komunite si môžete prečítať na stránke

www.blf.sk

Britský magazín Ethical Consumer zostavuje rebríčky produktov každodennej spotreby aj „veľkých nákupov“, ako sú autá, práčky či chladničky. Kritériá zamerané na životné prostredie, ľudské práva či práva zvierat sú síce stanovené veľmi prísne, no on-line verzia časopisu umožňuje každému užívateľovi prispôbiť si hodnotenie svojim hodnotám a princípom. Zistite, čo nakupujete na

www.ethicalconsumer.org

Ako si v obchode správne vybrať?

Každé naše rozhodnutie, čo kúpiť, je voľba. Aj Zora a Samo sa snažia svojimi nákupmi podporovať dodržiavanie ľudských práv a dôstojných pracovných podmienok, ochranu životného prostredia či rozvoj znevýhodnenej komunity.

Samo si cez internet objednal prvý férový smartfón. Je vyrobený z recyklovaného polykarbonátu a nerastných surovín, ktoré sa ťažia v afrických baniach mimo konfliktných zón, kde by výnosy z ich predaja mohli financovať ozbrojené konflikty. Výrobcovia transparentne zverejňujú zoznam všetkých dodávateľov, ktorí sa na výrobe telefónu podieľajú. Rozmer udržateľnosti posilňuje aj dlhšia životnosť Fairphonu oproti konkurencii:

www.fairphone.com

Vypestované
na Slovensku

Viete, že priemerný Slovák ročne spotrebuje až 466 plastových tašiek? Zo vzniknutého odpadu sa pritom zrecykluje len nepatrný zlomok. Viaceré obchodné reťazce na Slovensku už "igelitky" v záujme zníženia ich spotreby spoplatnili. Čo môžete urobiť vy? Niekedy stačí naozaj málo – vziať si na nákupy vlastnú tašku.

V Európe sa každý rok vyhodí 90 miliónov ton potravín. Vyhodené potraviny, ktoré nezjeme (až 30 % toho, čo nakúpime), sú pritom vyhodnenými peniazmi. Skutočne potrebujete všetko, čo vkladáte do nákupného vozíka?

Tipy, ako neplytvať potravinami, nájdete na

<http://ec.europa.eu/food/food/sustainability>

OCIE-ZELENINA

Lokálne a sezónne produkty k nám nemusia cestovať dlhé vzdialenosti, a preto šetria životné prostredie. Ich kúpou navyše podporíte lokálnu komunitu a zamestnanosť v regióne:

www.eko-mapa.sk

Zora sa vždy snaží nakupovať výrobky z recyklovaného papiera. Pri každom výrobku z dreva dbá na to, aby mal certifikáciu FSC (Forest Stewardship Council), ktorá garantuje, že stromy boli vypestované a vyťažené udržateľným spôsobom.

Pri nákupe spotrebnej elektroniky vám iste pomôže rozhodnúť sa on-line Sprievodca zelenšou elektronikou. Organizácia Greenpeace v ňom každoročne hodnotí hlavných svetových výrobcov:

www.greenpeace.org/international/en/Guide-to-Greener-Electronics/

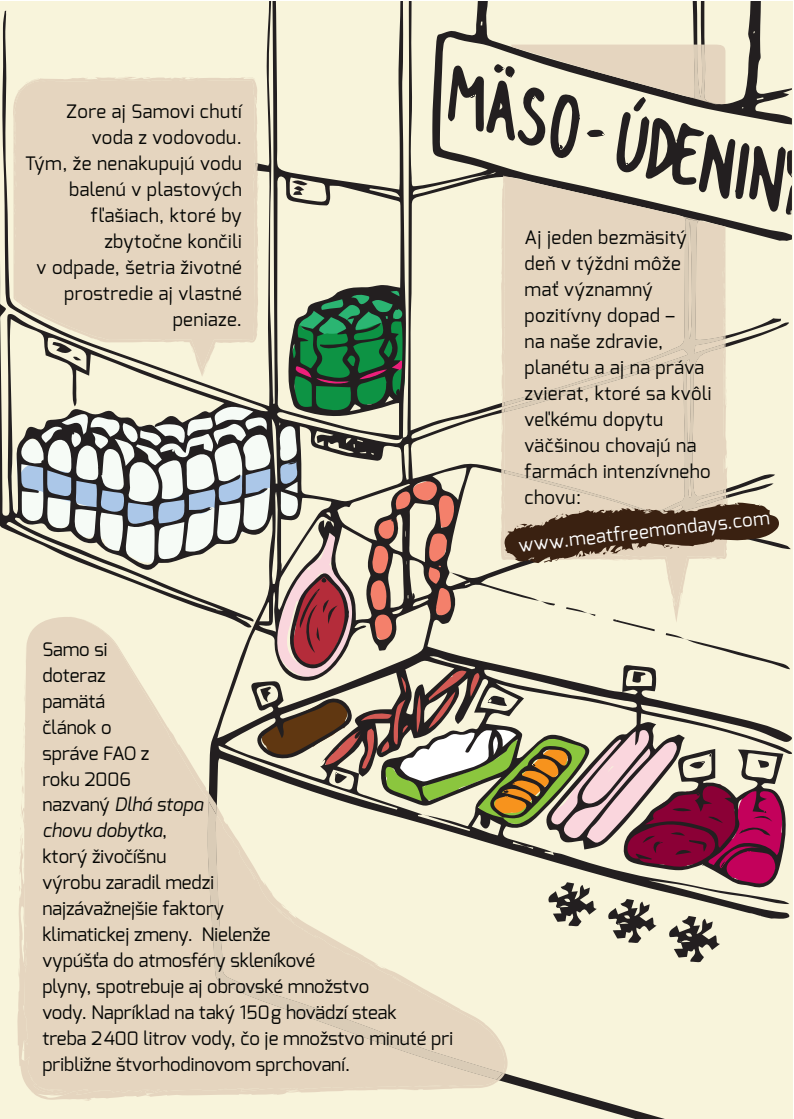
MÄSO-ÚDENIN

Zore aj Samovi chutí voda z vodovodu. Tým, že nenakupujú vodu balenú v plastových fľašiach, ktoré by zbytočne končili v odpade, šetria životné prostredie aj vlastné peniaze.

Aj jeden bezmäsitý deň v týždni môže mať významný pozitívny dopad – na naše zdravie, planétu a aj na práva zvierat, ktoré sa kvôli veľkému dopytu väčšinou chovajú na farmách intenzívneho chovu:

www.meatfreemondays.com

Samo si doteraz pamätá článok o správe FAO z roku 2006 nazvaný *Dlhá stopa chovu dobytky*, ktorý živočíšnu výrobu zaradil medzi najzávažnejšie faktory klimatickej zmeny. Nielenže vypúšťa do atmosféry skleníkové plyny, spotrebuje aj obrovské množstvo vody. Napríklad na taký 150g hovädzí steak treba 2400 litrov vody, čo je množstvo minúté pri približne štvorhodinovom sprchovaní.

Musí ísť všetko do koša?

Zodpovedná spotreba je aj o tom, ako sa „lúčime“ s vecami, ktoré už nepotrebuje. Snažíte sa aj vy veci znovu použiť, darovať ďalej alebo ekologicky zlikvidovať rovnako ako Zora?

Zora rada nakupuje v second-handoch, a tak dáva nový život veciam, ktoré už iní nepotrebujú. Takisto ďalej posúva svoje použité oblečenie. Odovzdáva ho na charitu alebo priamo v predajniach s odevmi, ktoré z neho vyrobia nové oblečenie.

Zo starého sitka na cestoviny tienidlo na lampu? Nepotrebuje žiaden extra talent. Stačí trochu času a chuť zabaviť sa tým, že spravíte užitočnú vec pre seba, svoju domácnosť aj životné prostredie. Skúste sa inšpirovať nápadmi od domácich hand-made majstrov a majsteriek na:

www.diy-craft.com

www.sashe.sk

Chcete vedieť o zodpovednej spotrebe viac, ako vám stihli prezradiť Zora a Samo? Kliknite na www.zodpovednepodnikanie.sk a staňte sa naším priateľom na [Facebook/Zodpovedné podnikanie](#).

 nadácia
pontis

 Európa
pre Občanov